

CROSS-BORDER COOPERATION AND REGIONAL COMPETITIVENESS

Дербеньова Я. В., к.е.н., асистент
Київський національний університет
м. Київ, Україна

Дубровник-Рохова А. О., аспірант
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна

Тітов В. В., підприємець
ТОВ «ТЕХНОЕКСПОРТ»
м. Київ, Україна

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-107-7-14>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ

Для підвищення інвестиційної активності регіонів та забезпечення їх конкурентоспроможності у економічно розвинутих країнах і країнах, що розвиваються, використовуються різні територіально-організаційні механізми стимулювання розвитку окремих територій. Україна теж має певний досвід таких механізмів у формі спеціальних економічних зон (СЕЗ), територій пріоритетного розвитку, технопарків та інші. Однак на сьогодні в Україні поняття «СЕЗ» повністю дискредитоване через використання корупційних схем, низький рівень їх бюджетної ефективності. Думки фахівців із доцільності використання спеціальних економічних зон в Україні є кардинально протилежними. Проте слід наголосити, що негативною є не сама концепція запровадження спеціальних економічних зон, а особливості механізмів її впровадження в Україні. В останні роки підтримку з боку органів центральної та місцевої влади, вітчизняних,

іноземних інвесторів отримала ідея створення індустріальних парків (ІП) в Україні. Головною їх перевагою є більш досконала система організаційно-інформаційних механізмів стимулювання процесів їх створення та функціонування, а також відповідність нормам СОТ.

Індустріальні парки покликані не лише стимулювати інвестиції у промислове виробництво, але і забезпечити створення нових робочих місць, покращення галузевої структури реального сектора економіки. Однак процеси формування індустріальних парків в Україні, незважаючи на прийняття відповідного закону та концепції розвитку, знаходяться лише на початковій стадії та стикаються з цілим рядом проблем, у тому числі із недостатнім теоретичним обґрунтуванням їх сутності.

Проведений ретроспективний аналіз функціонування ІП показав, що індустріальні парки є не новим явищем в економіці розвинутих країн. Перший ІП був створений в Манчестері в Англії ще у 1896 р. Ернстом Холі, який придбавши близько 10 га землі, створив транспортну та інженерну інфраструктуру та почав здавати в оренду, підготовлені майданчики промисловим компаніям. В минулому столітті ІП почали активно створюватись в Європі та США переважно у великих містах, транспортних та промислових зонах. Лише в Німеччині функціонувало більше 200 ІП, в США – 400 ІП [1]. В останні роки індустріальні парки почали активно створюватись в Азії, колишніх постсоціалістичних країнах. Таким чином, індустріальні парки були і є одним з найпоширеніших видів спеціальних економічних зон не лише розвинутих країн, але і країн, що розвиваються.

Згідно частини 3 пункту 1 статті 1 Закону України «Про індустріальні парки» індустріальний парк – це визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність у сфері інформації та телекомунікації на умовах, визначених цим

Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку [2].

Для того щоб зрозуміти, чому саме до ІІІ на сьогоднішній день в країні існує посилений інтерес з боку державних, регіональних органів влади та суб'єктів господарювання важливо з'ясувати їх відмінність від інших видів спеціальних економічних зон. В Україні є певний досвід функціонування технопарків, яких часто сплутають з ІІІ. Основна відмінність їх від ІІІ полягає в тому, що технопарки сприяють розробці та впровадженню нових технологій у виробництво, для них є обов'язковою присутність науково-дослідної складової у вигляді наукових інститутів, центрів, університетів. На відміну від них, ІІІ забезпечують підприємства інфраструктурою для здійснення їх основної діяльності [3].

Близьким поняттям до ІІІ є промислова зона. Основною їх відмінністю є наявність у індустріальних парків єдиної концепції розвитку території, що передбачає створення пулу орендарів, єдиної системи управління, надання комунальних, інформаційних, охоронних та інших послуг [5].

Говорячи про індустріальні парки, важливо з'ясувати їх сутність, основні характеристики, види та роль в економічному розвитку регіонів.

Основна роль індустріальних парків полягає у зростанні інвестиційної активності, економічному розвитку та рості виробництва на певній території, формуванні точок регіонального зростання та вирішенні соціально-економічних проблем розвитку регіонів. Саме на ІІІ покладається важливе завдання забезпечення структурних перетворень та технологічної модернізації економіки України. Крім того, створення ІІІ типу гріндфілд дозволяє екологічно та естетично структурувати населені пункти, «очистивши» міста від промислового виробництва.

Основними характеристиками ІІІ є наявність промислової землі, інженерна інфраструктура, керуюча компанія, забезпечення юридичних умов (рис. 1). Підприємства, що розміщені на території ІІІ здебільшого пов'язані технологічним ланцюгом та

спільним використанням території, послуг, що надає керуюча компанія (виробничі потужності, складські приміщення) з метою забезпечення синергетичного ефекту від економії витрат.

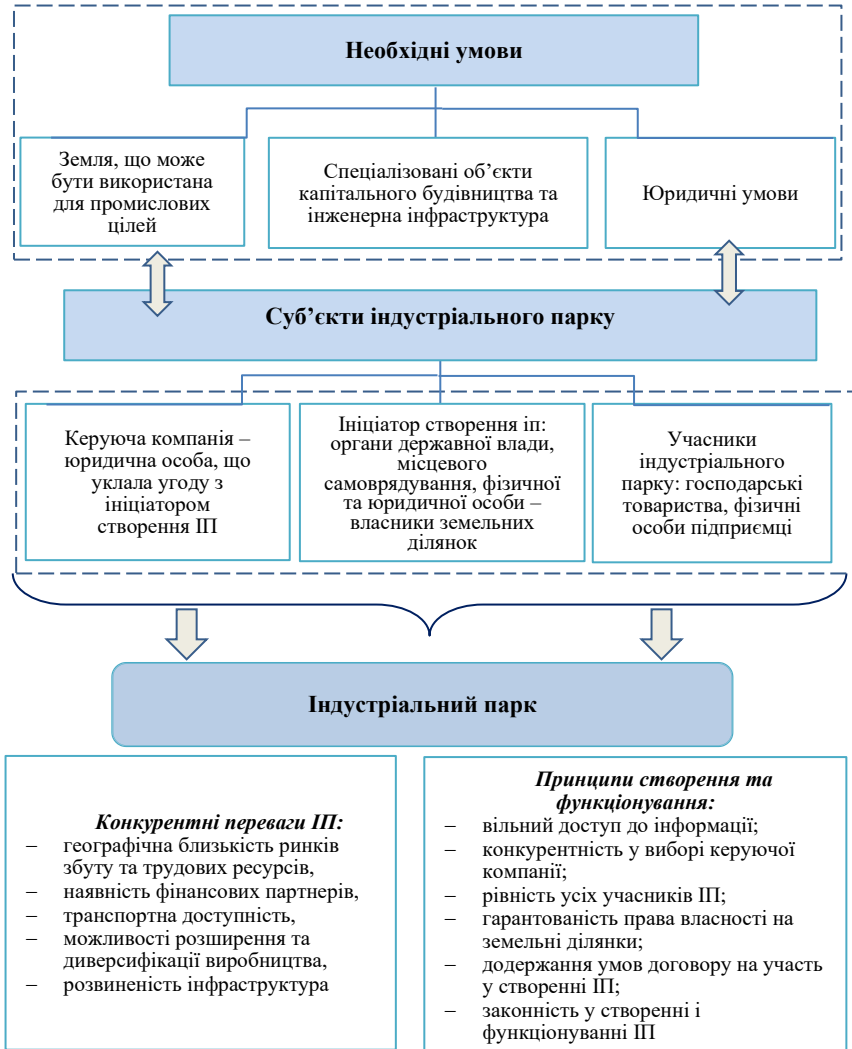


Рис. 1. Основні характеристики індустріальних парків

Підводячи підсумки вище викладеного слід сказати, що індустріальні парки є порівняно новим та одночасно перспективним видом спеціальних економічних зон в Україні. Його переваги полягають у можливості підвищення інвестиційної активності певних територій, створенні регіональних точок зростання, проведенні структурної перебудови економіки, створенні нових робочих місць, «очищенні» міст від промислового виробництва.

Література:

1. Єгорова О.О. «Щодо заходів стимулювання створення та функціонування індустріальних парків в Україні». Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1340>.
2. Закон України «Про індустріальні парки». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013. № 22. Ст. 212.
3. Молдаван О.О. Доцільність запровадження індустріальних парків в Україні. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/36177>.
4. Поединок В.В. Правовий режим індустріальних парків в Україні. URL: http://www.snjurid.crimea.ua/arhiv/2013/26_2-2law/P_ojedynok_V.V.pdf.
5. Митрофанова И.В., Митрофанова И.А., Родионова Э.В., Майорникова М.Г. Преимущества и проблемы организации регионального промышленного комплекса в формате индустриального парка. *Известия Волгоградского государственного технического университета. Серия «Актуальные проблемы реформирования российской экономики (теория, практика)*. 2013. № 11.